

Liberaal christendom

Met het boek *Liberaal christendom. Ervaren, doen, denken* wil een aantal vrijzinnig protestantse theologen/predikanten zich positioneren tussen orthodox geloof en secularisme in. De titel verwijst naar de in de negentiende eeuw spraakmakende, maar nu veronachtzaamde moderne, liberale theologie. Aan de diverse bijdragen ligt een achter in het boek opgenomen tekst ten grondslag met als titel 'Vertrekpunt'. In die tekst heet het dat we in de theologie onszelf en de wereld proberen te verstaan (niet: te verklaren!) vanuit onze betrokkenheid op God. God, die wij als een dynamische werkelijkheid ervaren die inwerkt op deze wereld en ons leven. Over het hoe en waarom daarvan valt heel divers te spreken, maar zeker is dat God ons bestaan overstijgt en er tegelijk volop in aanwezig is. Jezus is van die God de belichaming.

Vrijzinnig hoogleraar Rick Benjamins, die eerder al stevig publiceerde over het vrijzinnig christendom, is een van de redacteurs van het boek. Via hem spreken belangrijke hedendaagse, postmoderne, filosofen/theologen als John Caputo en Richard Kearney mee, inclusief hun gedachten over 'God na God'. Mensen hebben afscheid genomen van een almachtige God die van buitenaf ingrijpt in de wereld, maar daarmee is God niet uit de wereld verdwenen. De zoektocht gaat voort, in bewustzijn van de beperktheid van onze Godsvoorstellingen. Tegelijk zijn wij 'scheppers naast God', en is God pas echt God 'als wij hem God laten zijn'. Dit is liberale theologie, liberaal geloven als vertrouwen, niet als doctrine. De bijbel is hier niet hét woord van God, maar neerslag van verschillende interpretaties van 'iets' dat zich aan ons manifesteert.

In vergelijking met de remonstrantse *Goddeeltjes* is het boek in meer theologische taal geschreven en wil het uitdrukkelijk het gesprek aangaan met de christelijke traditie. Daarbij is het boek ook zelf het resultaat van gesprekken tussen de auteurs, waarbij de lezenswaardige bijdragen zich los van elkaar laten lezen maar de samenhang nooit verloren gaat. Soms verliest men zich in woordenspel. In het stuk over waarheid wordt een feitelijke waarheid tegenover een 'aangezegde' waarheid geplaatst die niet kan worden getoetst, maar wel moet worden waargemaakt. Hebben die twee onderscheiden waarheden dan helemaal niets met elkaar van doen?

Naast hoofdstukken die je in zo'n boek verwacht, over God, Jezus, Geest, Gebed en Liefde, is ook een geslaagde poging gedaan om vanuit de theologische uitgangspunten zinvolle dingen te zeggen over actuele kwesties: religie en geweld, het klimaat, de vluchtelingen crisis en de plaats van de vrije wil in het moderne hersenonderzoek (Swaab). Er is zelfs een hoofdstuk opgenomen met als titel 'Seks'. Voor u het boek nu dáárom gaat kopen moet ik u even waarschuwen: als theologen over seksualiteit schrijven wordt het daar niet direct spannend van. Maar dat men in een theologisch boek dit belangrijke aspect van het geleefde leven niet negeert, en zinnig spreekt over (on)trouw in relaties, valt te prijzen. Zoals veel in dit boek. Een aanrader voor gesprekskringen die de dialoog met de christelijke traditie niet schuwen, evenmin als bezinning op de plaats van de vrijzinnigheid daarbinnen.

Koen Holtzapffel

Remonstrants predikant in Rotterdam

R. Benjamins, J. Offringa, W. Slob (red.), *Liberaal christendom. Ervaren, doen, denken*. Vught 2016, E 21,95.